

İZMİR ESNAF VE SANATKARLAR ODALARI BİRLİĞİ

AR-GE EKONOMİ BÜLTENİ

BİRLİK PENCERESİNDEN

ESNAFLARIMIZ VE DEMOKRATİK SÜREÇLER

Bilindiği gibi Türkiye’de örgütlü en geniş kesim esnaf ve sanatkarlarımızdır. Nitekim TESK verilerine göre 2017 yılı Aralık ayı itibarıyla ülkemizde **bir milyon 673 bin 225 esnaf ve sanatkar** bulunmaktadır. Bu sayı, bir esnafın kendisi yanında eşi ve iki çocuğunu geçindirdiği varsayımıyla, yaklaşık 6 milyon 700 bin kişiye ulaşmaktadır. Her bir esnafın yanında sadece bir kişiyi çalıştırdığı ve dolayısıyla bir aileyi geçindirdiği varsayımıyla, yaklaşık 13 milyon kişi açısından esnaf ve sanatkarlık doğrudan veya dolaylı olarak geçim kaynağıdır. Dolayısıyla esnaf ve sanatkarlarımızın faaliyet alanlarında ortaya çıkan olumlu veya olumsuz gelişmeler oldukça büyük bir kesimi yakından ilgilendirmektedir.

Diğer taraftan yine TESK verilerine göre Türkiye’de her 100 kişiden 2,1’inin esnaf olduğu anlaşılmaktadır. 80 milyonluk nüfusta, her bir ailede dört kişi bulunduğu varsayımıyla, 20 milyon aile bulunduğu söylenebilir. Türkiye’deki esnaf ve sanatkar sayısını bu aile sayısına böldüğümüzde her 100 aileden 12’sinin esnaf olduğu ortaya çıkmaktadır. Bu veriler Türkiye ekonomisi ve vatandaşları açısından esnaf sanatkarlığın ne kadar önemli olduğunu bir kez daha ortaya koymaktadır.

Türkiye geneli içindeki konumu açısından bir değerlendirme yapıldığında İzmir’in ise; esnaf sayısı açısından İstanbul’un ardından ikinci, nüfusun esnaflık oranı açısından yüzde 2,5 ile 40. ve oda başına ortalama esnaf sayısı açısından 811 üye ile 6. sırada yer aldığı görülmektedir. Dolayısıyla İzmir’deki esnaf oranı (yüzde 2,5) Türkiye ortalamasının (yüzde 2,1) üzerinde yer almaktadır. Tarihi olarak bir ihracat ve ticaret kenti olması nedeniyle İzmir’in esnaf ve sanatkarlar açısından bu konumunu olağan karşılamak gerekmektedir.

Ekonomik açıdan olduğu kadar demokrasi açısından da esnaf ve sanatkarlarımızın büyük önem taşıdığı aşikardır. Nitekim demokrasi örgütlü bir toplum gerektirir. Çünkü insanların bulduğu bu en iyi yönetim sisteminin etkin işlemesi için her kesimin yasalar çerçevesinde örgütlenerek haklarını demokratik zeminlerde araması beklenir. Bir başka ifadeyle çiftçisi, memuru, işçisi, esnafı, sanayicisi yani tüm kesimler etkin olarak örgütlendiği ve demokratik karar süreçlerinde oy gücü oranında rol aldığı bir durumda demokrasinin de işlevselliği artacaktır.

Esnaf ve sanatkarlarımızın demokrasinin işleyişine de katkıları farklı boyutlardan gerçekleşmektedir.

Bu katkının ilki, yukarıda da ifade edildiği gibi, ülke genelinde demokratik karar süreçlerinde aldığı rol ile ilgilidir. Nitekim Odalar, Birlikler, Federasyonlar ve Konfederasyon aracılığıyla demokratik süreçlerin başında gelen yasaların yapılması ve ekonomi politikalarının belirlenmesinde esnaf ve sanatkarlarımız önemli rol oynamaktadır.

Bunun yanında esnaf ve sanatkarlarımızın; önce yerel yönetimlerin belirlenmesi sonra da üyelerinin de bulunabildiği belediye meclislerinde hem temsil edilerek hem de yerel yöneticilerle işbirliği yaparak karar süreçlerine etkili olduğu görülmektedir.

Diğer taraftan esnaf ve sanatkar teşkilatı adeta bir demokrasi okulu olarak da işlev görmektedir. Nitekim önce Odaların sonra Birliklerin başta yönetim olmak üzere ilgili kurullarının oluşturulması, ardından bu kurullarda kararların demokratik teamüllere göre alınması sözkonusudur. Dolayısıyla esnaf ve sanatkar olarak faaliyete başlayan bir kardeşimiz aynı zamanda bu demokratik süreçlerle de karşılaşmakta ve hem seçmen hem de bazen yönetici konumuna gelmektedir. Böylece mesleğinde olduğu kadar demokratik süreçler açısından da ustalaşmaktadır.

Bilindiği gibi 2018 yılının başlamasıyla birlikte odalarımızda bir seçim heyecanı başlamıştır. Bugüne kadar genel kurullarını gerçekleştiren odalarımızda adeta bir demokrasi şöleni yaşanmış, üyeleri kendilerine dört yıl hizmet edecek yöneticilerini seçmiştir. Mayıs ayında bu şölen bir üst düzey platforma taşınacak ve yapılacak seçim sonrasında Birlik yönetimimiz de belirlenecektir.

İzmir Esnaf ve Sanatkarlar Odaları Birliği Başkanı olarak bugüne kadar geçen süreçte üyelerimizin gösterdiği demokratik olgunluk için çok teşekkür ediyor, seçimlerin esnaf ve sanatkarlarımız ve memleketimiz için hayırlı olmasını diliyorum.

ZEKERİYA MUTLU
BAŞKAN

İZMİR ESNAF VE SANATKARLAR ODALARI BİRLİĞİ

AR-GE EKONOMİ BÜLTENİ

ESNAF VE SANATKAR KÖŞESİ

SOSYAL GÜVENLİK KURUMU İLE T.C. ZİRAAT BANKASI A.Ş. ARASINDA YAPILAN İŞBİRLİĞİ PROTOKOLÜ

5510 sayılı Sosyal Sigortalar ve Genel Sağlık Sigortası Kanunu'nun 4'üncü maddesinin birinci fıkrasının (b) bendi kapsamında hizmeti olan ve bu hizmetler dikkate alındığında 4(b) kapsamında yaşlılık aylığı bağlanacak sigortalıların birikmiş sigorta prim borçlarının (sigorta primi, genel sağlık sigortası borcu, durdurulan sürelerin ihyası, doğum ve askerlik kapsamındaki hizmet borçlanmaları dahil) ödenmesine yönelik **sigorta prim borcu kredisi** kullandırılmasına ilişkin protokol **13 Şubat 2018** tarihinde **Sosyal Güvenlik Kurumu** ile **T.C. Ziraat Bankası A.Ş.** arasında imzalanmıştır.

Bu işbirliği protokolü, yürürlük tarihini takip eden aybaşından itibaren **3 ay süre** ile geçerli olacaktır.

Söz konusu kredi imkanından yararlanmak isteyen esnaf ve sanatkarlarımızın kredi kullanım süreci aşağıdaki şekilde gerçekleşecektir:

1. 5510 sayılı Sosyal Sigortalar ve Genel Sağlık Sigortası Kanunu'nun 4'üncü maddesinin birinci fıkrasının (b) bendi kapsamında (BAĞ-KUR) sigorta prim borcu olan sigortalılar, prim/borçlanma tutarlarının ne kadar olduğunu ve sigorta prim borçlarını ödemeleri halinde yaşlılık aylığına hak kazanıp kazanamayacaklarını, kazanmaları durumunda bağlanacak yaşlılık aylık tutarının ne kadar olduğunu öğrenmek amacıyla, T.C. Ziraat Bankası şubelerinden veya Sosyal Güvenlik Kurumu İl/Merkez Müdürlüklerinden temin edecekleri EK-1 formunu doldurmak suretiyle SGK İl/Merkez Müdürlüklerine başvuracaklardır.
2. Bankadan kredi talebinde bulunacak sigortalıların sigorta prim borcu dışında eksikliği yok ise, yaşlılık aylığı bağlanmasına hak kazanıp kazanmadığı Sosyal Güvenlik Kurumunca tespit edilecektir.
3. Başvuruda bulunan sigortalıya ait kesinleşmiş sigorta prim borcu hesabı İl/Merkez müdürlüklerince çıkartılacak ve sigortalının borcunu gösteren EK-2 formu İl/Merkez

müdürlüğünce ilgili Banka şubesine gönderilecek veya Banka şubesine gönderilmek üzere sigortalıya teslim edilecektir.

4. Sigortalının İl/Merkez müdürlüklerinden almış olduğu EK-2 belgesi ile geçmiş sigorta prim borcu ve cari dönem primini ödemek maksadıyla yapılan kredi başvuruları Banka tarafından değerlendirilecektir.
5. Kredi başvurusunda bulunan sigortalının talebinin uygun görülmesi halinde, azami olarak EK-2 belgesinde belirtilen sigorta prim borcu kadar kredi sigortalıya tahsis edilecektir.
6. Banka kullandıracığı krediyi sigortalıya kesinlikle nakden ödemeyecek ve sigortalının vadesiz hesabına aktararak bloke koyacak ve buna ilişkin EK-3 belgesini sigortalıya verecektir.
7. Sigortalı, "Yaşlılık Aylığı Talep Formu" nu düzenleyerek, Bankadan alacağı EK-3 belgesiyle birlikte İl/Merkez Müdürlüklerine yaşlılık aylığı bağlanması talebiyle başvuracaktır.
8. İl/Merkez Müdürlükleri Bankanın ilgili şubesine hitaben düzenlenen EK-4 belgesini sigortalıya verecektir.
9. Banka, İl/Merkez Müdürlüğünce sigortalıya verilen EK-4 belgesinin ilgili Banka şubesine ibraz edilmesi üzerine sigortalının sigorta prim borcuna karşılık vadesiz hesabında blokeli olarak bekleyen tutarı, prim hesabına aktaracak ve dekontun bir örneğini sigortalıya verecektir.
10. Banka, sigortalılara aylık **yüzde 1,28 faiz oranı** ile **48 aya kadar** vadeli kredi kullandıracak, faiz oranının dışında (hayat sigortası ve her türlü yasal yükümlülükler hariç) herhangi bir masraf (tahsis ücreti dahil) talep etmeyecektir.

Detaylı bilgi edinmek için TESK'in veya Birliğimizin web sayfalarını inceleyebilirsiniz.

İZMİR ESNAF VE SANATKARLAR ODALARI BİRLİĞİ

AR-GE EKONOMİ BÜLTENİ

EKONOMİ GÜNDEMİ

DIŞ EKONOMİK İLİŞKİLERDE SON DURUM

TÜİK tarafından Aralık ayı ve dolayısıyla da 2017 yılına ilişkin ödemeler bilançosu rakamları açıklandı. Türkiye'nin diğer ülkelerle yaptığı mal, hizmet ve sermaye alışverişlerinin gösterildiği bu tablo, yaşadığı birçok krizin gerisinde cari açığın (dış açık veya döviz açığı da) bulunması nedeniyle, oldukça önem taşımaktadır. Ayrıca 2017 yılında bütçe açığındaki büyük artışın (yüzde 58) ardından cari açık verileri hangi düzeyde gerçekleşeceği ekonominin özellikle de finansal piyasaların aktörleri tarafından, pozisyon değişikliği için, merakla bekleniyordu. Açığın beklentilerin üzerinde gelmesi, risk algısını ve dolayısıyla döviz talebini etkilemiş gibi görünmektedir.

Bu verilere göre, **2016 yılında 33,1 milyar dolar olan cari açık 2017 yılında yüzde 42 oranında artarak 47,1 milyar dolara yükselmiştir.** Böylece cumhuriyet tarihinin dördüncü en yüksek cari açık düzeyine ulaşılmıştır. Hem cari açık hem de bütçe açığındaki yüksek oranlı artış, 2017 yılında gerçekleşmesi beklenen yüksek oranlı büyümenin olumsuz yan etkileri olarak karşımıza çıkmakta ve hem tasarrufların artırılması hem de dışa bağımlılığın azaltılmasının önemini ortaya koymaktadır.

47 milyar dolarlık cari açığın kaynaklarına bakıldığında 2017 yılında da dış ticaret açığının (58 milyar dolar) ilk sırada geldiği, bunu net yatırım gelirlerinin (-11,2 milyar dolar) izlediği görülmektedir. Net hizmet gelirleri (20,1 milyar dolar) ve cari transferler (2,6 milyar dolar) ise açığı azaltıcı etki yapmıştır.

Cari işlemler hesabındaki açığın nasıl finanse edildiğini görmek için ödemeler bilançosunun Sermaye-Finans hesabındaki gelişmelere bakmak gerekmektedir. Buna göre 2017 yılında Türkiye'ye net 38,9 milyar dolarlık dış kaynak girişi gerçekleşmiştir. Böylece 2017 yılında Türkiye'ye gelen dış kaynak, 2016 yılına göre, yaklaşık yüzde 70 oranında artmıştır. Ülkemize gelen net dış kaynağın bileşimi incelendiğinde; 8,1 milyar dolarının doğrudan yatırım, 24,2 milyar dolarının

portföy yatırımı (sıcak para) ve 6,4 milyar dolarının borç-kredi olduğu görülmektedir.

Bu veriler, 2016 yılı ile karşılaştırıldığında, net doğrudan yatırım girişinde yüzde 20 azalma olduğu, net borç-kredi kullanımının değişmediği, sıcak para girişinin ise yüzde 285 oranında arttığı anlaşılmaktadır. Dolayısıyla 2017 yılında cari açık daha çok sıcak para ile finanse edilmiş yani finansmanın kalitesi belirgin bir şekilde bozulmuştur. Bunun anlamı ise Türkiye'nin sıcak paraya daha fazla bağımlı hale geldiği, bu nedenle de faizleri düşürmenin daha da güçleştiğidir. Nitekim 2017 yılında ülkemize gelen brüt 24 milyar dolarlık sıcak paranın 20,8 milyar dolarlık kısmının faiz getiren finansal varlıklara gelmiş olması bu değerlendirmeyi güçlendirmektedir.

Diğer taraftan, 2016 yılında net hata noksan kaleminden ülkeye 10,9 milyar dolar kaynak girişi olmuşken 2017 yılında 16 milyon dolarlık çıkış gerçekleşmiştir. Yani 2017 yılında kaynağı belli olmayan para girişinde çok ciddi bir gerileme yaşanmıştır. Bu, gerekçeleri üzerinde önemle durulması gereken bir konu ve gelişmedir. Kanımızca, döviz kurlarında yükseliş beklendiğinde bu kanaldan daha çok kaynak çıkışı, gerileme beklendiğinde (kurların yeterince arttığı öngörüldüğünde) ise giriş gerçekleşmektedir.

Ödemeler bilançosunun geneline ilişkin bir inceleme yapıldığında; 47 milyar dolarlık cari açık karşısında sermaye-finans hesabından sadece 38,9 milyar dolar dış kaynak girişi olması nedeniyle 2017 yılında cari açığın finansmanı için döviz rezervlerinden 8,2 milyar dolar kullanıldığı, yani rezervlerde bu düzeyde bir gerileme yaşandığı görülmektedir.

Kısaca ifade etmek gerekirse **2017 yılında cari açık artmış, dış kaynak girişi hem gerilemiş hem de kalitesinde bozulma görülmüş ve ayrıca döviz rezervlerinde düşüş yaşanmıştır.** Dolayısıyla 2017 yılında yaşanan yüksek oranlı büyüme dış dengedeki bozukluğu derinleştirmiş, 2018 yılına risk katsayısı yüksek bir miras devretmiştir. Bunun ekonomik yaşama yansımaları ise istikrarsız döviz kurları şeklinde olacaktır.

İZMİR ESNAF VE SANATKARLAR ODALARI BİRLİĞİ

AR-GE EKONOMİ BÜLTENİ

SAYILARLA EKONOMİ

	2017												2018
GÖSTERGE	OCAK	ŞUBAT	MART	NİSAN	MAYIS	HAZİRAN	TEMMUZ	AĞUSTOS	EYLÜL	EKİM	KASIM	ARALIK	OCAK
İMALAT SAN. KKO (%)	75,5	75,4	74,9	78,4	78,8	79,0	78,7	78,8	79,0	79,7	79,9	79,0	78,2
OTOMOBİL SATIŞI(Toplam-adet)	25.689	34.658	55.616	57.998	65.799	66.164	62.384	54.890	53.423	70.488	75.956	99.694	
OTOMOBİL İHRACATI(Toplam-adet)	76.493	81.990	96.313	82.590	87.536	79.544	75.618	44.926	64.166	79.904	83.223	69.036	
TOPLAM İSTİHDAM (Bin kişi)	26.672	26.956	27.489	28.157	28.488	28.703	28.758	28.828	28.797	28.645	28.515		
İŞSİZ SAYISI(Bin kişi)	3.985	3.900	3.642	3.287	3.225	3.251	3.443	3.404	3.419	3.287	3.275		
İŞSİZLİK ORANI (%)	13,0	12,6	11,7	10,5	10,2	10,2	10,7	10,6	10,6	10,3	10,3		
TOPLAM MEVDUAT(Milyon TL)	1.294.552	1.252.762	1.291.186	1.308.306	1.342.638	1.342.064	1.352.354	1.372.970	1.387.452	1.438.022	1.459.543	1.455.955	1.474.143
TL MEVDUAT FAİZİ (3 Aylık)	10,6	10,9	11,3	11,8	12,6	13,1	13,2	13,0	13,0	13,1	13,2	13,6	
TL MEVDUAT FAİZİ (6 Aylık)	10,8	10,9	11,0	11,5	12,4	13,2	13,5	13,5	13,4	13,3	13,3	13,6	
TL MEVDUAT FAİZİ (12 Aylık)	10,3	10,4	10,7	11,1	11,7	12,4	12,9	13,2	13,4	13,5	13,5	13,5	
TOPLAM KREDİLER(Milyon TL)	1.848.664	1.801.462	1.861.814	1.888.680	1.926.140	1.951.679	1.972.791	1.988.723	2.027.120	2.083.451	2.129.478	2.134.607	2.149.996
MALİ KREDİLER (Milyon TL)	51.797	49.518	50.458	49.774	49.146	52.415	52.143	52.633	54.976	56.137	57.933	61.022	60.487
TİCARİ KREDİLER (Milyon TL)	1.375.085	1.325.700	1.376.937	1.399.414	1.432.135	1.447.616	1.462.414	1.470.347	1.498.801	1.551.607	1.519.530	1.586.954	1.601.143
TÜKETİCİ KREDİLERİ (Milyon TL)	340.282	344.278	352.197	357.880	362.170	367.707	373.514	379.738	384.986	388.434	392.393	397.382	398.970
KONUT(Milyon TL)	165.602	168.020	172.843	176.290	178.223	180.652	182.684	185.078	186.940	188.310	189.962	191.624	192.042
TAŞIT (Milyon TL)	6.638	6.580	6.542	6.538	6.535	6.619	6.671	6.709	6.673	6.723	6.843	7.195	7.151
DİĞER (Milyon TL)	168.042	169.678	172.812	175.052	177.402	180.436	184.159	187.951	186.940	193.401	195.588	198.563	199.777
KREDİ KARTI (Milyon TL)	81.500	81.966	82.222	81.612	82.699	83.941	84.720	86.005	88.357	87.273	87.622	89.249	89.396
KREDİ FAİZİ (Taşıt %)	15,2	15,6	15,4	15,9	15,4	14,8	16,0	16,3	16,4	15,7	14,5	14,6	17,5
KREDİ FAİZİ (Konut %)	11,5	11,4	11,1	11,4	11,7	11,8	12,0	13,0	12,9	13,0	13,1	13,5	14,1
KREDİ FAİZİ (Ticari %)	14,0	14,7	15,3	16,4	14,1	16,5	17,0	17,3	16,6	16,5	16,3	17,1	17,2
KÜÇÜK ESNAF VE SANATKAR KREDİLER(Toplam-Milyon TL)	28.682	28.380	28.907	29.358	29.569	29.924	30.157	30.818	31.005	31.742	32.924	33.412	33.766
TL CİNSİNDEN(Milyon TL)	23.870	24.081	24.539	25.067	25.197	25.380	25.537	25.874	25.929	26.257	27.134	27.863	28.209
DÖVİZ CİNSİNDEN(Milyon TL)	4.812	4.300	4.368	4.291	4.372	4.544	4.620	4.944	5.076	5.485	5.790	5.548	5.557
KÜÇÜK ESNAF VE SANATKAR KREDİLER(Toplam içindeki pay-%)	1,6	1,6	1,6	1,6	1,5	1,5	1,5	1,5	1,5	1,5	1,5	1,6	1,6
BANKACILIK SEKTÖRÜ TAKİPTEKİ ALACAK(Milyon TL)	59.410	60.187	60.663	61.339	62.131	61.246	62.118	62.912	62.617	63.461	63.643	63.807	
Kredi Kartları	8.170	8.133	8.139	8.143	8.198	7.759	7.860	7.971	7.625	7.667	7.536	7.409	
Ferdi Kredi Konut	881	881	875	867	869	863	847	832	834	834	820	812	
Ferdi Kredi Otomobil	230	227	224	221	220	214	215	214	214	212	210	206	
Ferdi Kredi Diğer	10.719	10.591	10.587	10.547	10.552	10.225	10.351	10.460	10.194	10.273	10.226	10.129	
Toptan Ticaret ve Komisyonculuk	7.239	7.463	7.599	7.712	7.914	7.914	8.226	8.344	8.451	8.990	8.739	8.623	
Tekstil ve Tekstil Ürünleri San.	2.231	2.241	2.274	2.303	2.290	2.314	2.323	2.336	2.332	2.353	2.367	2.261	
İnşaat	5.428	5.521	5.610	5.630	5.927	5.848	6.030	6.116	6.145	6.299	6.468	6.491	
Gıda Meşrubat ve Tütün San.	1.738	1.829	1.823	1.863	1.896	1.896	1.910	1.953	1.953	2.028	2.032	2.139	
Diğer	22.721	23.270	23.534	24.053	24.233	24.212	24.355	24.686	24.869	24.805	25.244	25.737	
PROTESTO EDİLEN SENET SAYISI (Bin adet)	84,5	70,1	82,1	70,2	76,0	79,8	78,6	79,9	82,8	78,2	80,2	77,4	
PROTESTO EDİLEN SENET TUTARI (Milyon TL)	1.297,80	906,9	892,2	1.033,90	926,2	929,9	1.093,30	1.019,10	1.135,70	1.239,40	1.056,20	1.155,80	
KARŞILIKSIZ ÇEK ADETİ(Bin adet)	50,4	31,2	30,4	15,0	38,7	23,4	24,2	12,3	24,0	36,4	24,6	14,4	33,9
KARŞILIKSIZ ÇEK TUTARI (Milyon TL)	1.716,50	1.118,80	1.073,90	605,3	1.251,50	830,5	881,6	561,8	927,9	1.361,40	1.131,10	811,8	1.401,70
KURULAN ŞİRKET SAYISI	6.275	5.617	6.146	6.447	6.250	6.039	5.269	6.674	5.105	6.992	6.971	5.998	9.631
KAPANAN ŞİRKET SAYISI	2.142	815	720	810	861	1.112	1.211	1.313	951	1.375	1.228	2.163	2.417
TÜFE ENFLASYONU(Yıllık %)	9,22	10,13	11,29	11,87	11,72	10,90	9,79	10,68	11,20	11,90	12,98	11,92	11,23
ÜFE ENFLASYONU(Yıllık %)	13,69	15,36	16,09	16,37	15,26	14,87	15,45	16,34	16,28	17,28	17,3	15,47	15,66
İHRACAT (Yıllık-Milyon \$)	144.576	144.297	146.021	146.877	148.353	148.625	151.411	152.851	153.764	154.866	156.266	157.337	
İTHALAT(Yıllık-Milyon \$)	200.661	200.910	202.142	203.735	207.464	207.167	214.008	216.560	221.246	225.509	229.115	233.794	
ORTALAMA DOLAR KURU	3,7380	3,6760	3,6690	3,6570	3,5670	3,5220	3,5630	3,5160	3,4710	3,6660	3,8830	3,8510	3,7760
ORTALAMA EURO KURU	3,9690	3,9150	3,9190	3,9140	3,9360	3,9520	4,0950	4,1470	4,1410	4,3120	4,5540	4,5570	4,5920
EURO/DOLAR PARİTESİ	1,0620	1,0650	1,0680	1,0700	1,1030	1,1220	1,1490	1,1800	1,1930	1,1760	1,1730	1,1830	1,2160